

*Norge.***Fra fængsels- og tvangsarbeidsvæsenet i Norge.** Av byraa-
chef Hartvig Nissen.

Reglerne for straffangers indsættelse i de forskjellige fængsler av 1 juni 1911 blev forandret av Fængselsstyrelsen 22 februar 1913. Da den senere tids fangetal tillot at utvide kredsen av dem som skulde avsone sin straf i Bodsfængslet (cellefængsel) fremfor i fællesanstalterne Akerhus og Trondhjems landsfængsler, blev nemlig reglerne forandret paa følgende maater: Aldersgrænsen for dem som skal indsættes i Bodsfængslet uten hensyn til straffetid og tidligere straffældelser blev hævet fra 24 til 25 aar. Mens der forøvrig gjaldt den regel at fanger som var over 24, men ikke 50 aar, skulde sættes ind i Bodsfængslet naar de var ilagt straf av fængsel i ikke over 3 aar og ikke tidligere hadde avsont straf i Bodsfængslet, blev nu enhver maximal aldersgrænse avskaffet, straffetidsgrænsen hævet til tidsbegrenset fængsel i ikke over 6 aar og forøvrig bestemt at fanger som var over 25, men under 30 aar, skulde ind i Bodsfængslet naar de tidligere ikke hadde været der mere end én gang, mens alene ældre fanger bare skulde ind der hvis de tidligere ikke hadde været i Bodsfængslet. — Som følge av høit fangetal i Kristiania kreds fængsel maatte Fængselsstyrelsen 28 januar 1913 bestemme at indtil videre skulde hjælp fængslerne i Smaalenene gjøre tjeneste som kreds fængsler for personer som dømtes inden amtet, og at personer som dømtes inden de tre romerikske sorenskriverier og efter gjældende regler skulde sættes ind i Kristiania kreds fængsel, istedet skulde sendes til enten Hamar kreds fængsel eller Kongsvinger hjælp fængsel (eftersom det i det enkelte tilfælde fandtes hensigtsmæssigt), saaledes at sidstnævnte fængsel for disse fangers vedkommende gik midlertidig over til kreds fængsel.

Løslatelse paa prøve blev indført i Norge ved fængselsloven av 31 mai 1900 og sat i kraft i oktober s. å. Saakenge institutet var nyt og ikke prøvet overfor den enkelte forbryder, blev — efter lovens forudsætninger — løslatt mange fanger som hadde været straffet flere ganger. Da ny løslatelse paa prøve i almindelighed ikke er tilstaat, er antallet av løslatelser paa prøve sunket. Denne bevægelse fremgaar av nedenstaaende tabel. I terminen 1 april 1900—31

mars 1901 blev fra oktober til mars løslatt paa prøve 245 mænd og 88 kvinder som utgjør henholdsvis 39 % og 41 % av terminens samtlige løslatelser. I tabellen er disse to procenttal beregnet efter det samlede antal løslatelser i tiden fra løslatelsen paa prøve blev indført, idet disse tal skjønsmæssig er sat til det halve av alle løslatelserne:

Aar.	Løslatt ialt		Derav procentvis løslatt paa prøve		Aar	Løslatt ialt		Derav procentvis løslatt paa prøve	
	M.	Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.	M.	Kv.
Oktober 1900— mars 1901 ..	c.314	c.44	78	82	1906—1907.	481	61	42	51
1901—1902	598	52	70	37	1907—1908.	420	49	40	55
1902—1903	582	57	60	39	1908—1909*)	517	61	42	56
1903—1904	522	59	52	29	1909—1910.	370	24	41	38
1904—1905	501	50	43	34	1910—1911.	378	36	40	28
1905—1906	473	51	45	51	1911—1912.	396	43	40	37

*) $\frac{3}{4}$ Aar.

Om virkningen av løslatelsen paa prøve kan jeg henwise til de undersøkelser som jeg har offentliggjort i Nordisk Tidskrift for Fængselsvæsen 1910, s. 11—33. Efter hvad der er meddelt, var der av de 605 mænd som blev løslatt paa prøve i de to budgetaar 1902—1904, 54 % som ikke avsonde reststraffen. Efter beregninger som blir meddelt i Fængselsstyrelsens aarbok 1909, blev der i de fem kalenderaar 1901—1905 løslatt paa prøve 1496 mandsfanger, hvorav 56 % bestod prøven. Av de øvrige 44 % avsonde 28 % reststraffen fordi de kom ind i landsfængsel efter ny dom, mens 16 % avsonde reststraffen av anden grund (domt til kortere straf end 6 mdr. eller andet daarlig forhold). Resultatet er særskilt beregnet for de 425 mænd som blev løslatt paa prøve i de to kalenderaar 1904 og 1905. Av dem var det 65 % som ikke avsonde reststraffen. De øvrige 35 % fordeler sig med henholdsvis 21,5 % og 13,5 % paa hver av de to nævnte grupper som avsonde reststraffen. Til yderligere belysning av forholdet har jeg gjort op følgende summariske beregninger: I de $10\frac{3}{4}$ aar fra oktober 1900 til juni 1911 kom

der ind i landsfængslerne 1021 fanger som hadde været løslatt paa prøve, nemlig 666 som kom ind i henhold til ny dom paa fængsel i 6 mdr. eller derover og 355 som av anden grund kom ind til avsoning av reststraf. Sætter vi nu disse gjenindsatte i forhold til de 2194 mandsfanger som blev løslatt i de $9\frac{3}{4}$ aar oktober 1900 til juni 1910 (en periode som altsaa er et aar kortere end ovennævnte) vil vi finde at 46 % avsonte reststraffen, nemlig 30 % fordi de var kommet ind igjen i landsfængsel efter dom, og 16 % av anden grund. Efter dette hadde 54 % ikke avsonet reststraffen. Efter de nævnte undersøkelser i Fængselstidsskriftet var de fanger som ikke avsonte reststraffen, gjennemsnittlig blit fritat for en straffetid av 228 dager. Gaar vi ut fra den samme beregning for de omhandlede $9\frac{3}{4}$ aar, skulde de 1173 mandsfanger som blev løslatt i dette tidsrum, og som bestod prøven, ha været fritat for en samlet straffetid av omtrent 732 aar. Samtidig ledet dette til en nedgang i periodens daglige middeltal av omtrent 75 fanger i landsfængslerne. Som det vil forståes er disse beregninger bare tilnærmelsesvis rigtige. Men de gir dog et indtrykk av hvilken rolle løslatelsen paa prøve spiller for de løslatte som bestaar prøven, og for landsfængslernes fangetal.

De daglige middeltal av fanger i aarene 1904-05—1911-12 vil sees av følgende tabel:

Aar	Landsfængslerne		Kredsfængslerne og de større hjælpéfængsler					Straffanger		
	M.	K.	Ialt			Derav straffanger		Ialt		
			M.	K.	Tils.	M.	K.	M.	K.	Tils.
1904—1905	596	64	273	29	302	150	14	746	78	821
1905—1906	546	71	307	35	342	174	18	720	89	809
1906—1907	529	65	287	36	323	165	21	694	86	780
1907—1908	442	52	281	37	318	169	19	611	71	682
1908—1909	403	40	333	33	366	198	18	601	58	659
1909—1910	397	35	340	40	380	210	25	607	60	667
1910—1911	425	59	384	43	427	247	29	672	88	760
1911—1912	407	60	427	43	470	295	28	702	88	790

Tvangsarbeide efter løsgjængerloven i de fem aar 1 august 1907—31 juli 1912 (indsættelser paa resttid ikke regnet med):

	Mænd	Kvinder
Ørkesløshet (§ 2).....	15	—
Løsgjængeri (§§ 4 og 5, tildels i forbindelse med §§ 2, 18 og 19)	94	88
Drukkenskap (§§ 18 og 19).....	469	72
Ialt sat ind...	578	160

Tvangsarbejdstidene for de mandlige tvangsarbejdere som blev løslatt i de fire aar 1 august 1907—31 juli 1911:

Sat ind paa indtil	Løslatt endelig Mænd	Løslatt paa prøve Mænd	Den gennemsnitlige tid som de paa prøve løslatte havde siddet i tvangsarbejde		
6 maaneder	7	3	4 maaneder	15 dager	
9 —	2	1	6 —	4 —	
12 —	3	14	7 —	2 —	
15 —	—	—	— —	— —	
18 —	44	258	8 —	17 —	
24 —	—	3	13 —	28 —	
30 —	—	—	— —	— —	
36 —	1	8	20 —	11 —	

Omsorgen for løslatte. Paa grundlag av Fængselsstyrelsens aarbøger for 1901—1909 har jeg utarbejdet nedenstaaende sammendrag av de oplysninger som aarbøgerne har om hjælp til fangerne og deres familier. For at lette oversigten er de seks første aar slaat sammen i to treaarsperioder. Opgaverne gjælder mands- og kvindefanger underrett.

	19 ⁰¹ / ₀₄	19 ⁰⁴ / ₀₇	19 ⁰⁷ / ₀₈	19 ⁰⁸ / ₀₉ (⁶ / ₄ aar)
Til hjælp for slægtninger har følgende fanger anvendt arbejds-penger.....	157	179	64	40
med kroner...	1355	1695	549	388
Fra landsfængslerne blev løslatt (endelig og prøve) følgende fanger.....	1875	1619	468	578
Til de løslattes opklædning og hjemsendelse blev anvendt..... ialt kr....	39696	33464	10050	13121
gennemsnillig kr....	21,17	20,67	21,47	22,72
Av de løslatte landsfængselsfanger hadde følgende antal indestaaende arbejds-penger.....	1499	1299	374	471
som er følgende pct. av ovenstaaende, ialt løslatte	79,9	80,2	79,9	81,5

	19 ⁰¹ / ₀₄	19 ⁰⁴ / ₀₇	19 ⁰⁷ / ₀₈	19 ⁰⁸ / ₀₉ (⁵ / ₄ aar)
Samlet beløp av disse fangers arbeids- penger kr....	20246	19909	6270	7950
Gjennomsnittlig beløp paa hver som hadde arbejdspenger kr....	13,50	15,32	16,70	16,88
Følgende antal fanger hadde i arbeids- penger under 10 kr....	1037	814	210	299
10 kr. og derover...	462	485	164	172
som er følgende pct. av dem som hadde arbejdspenger.....	30,8	37,3	43,9	36,5
over 100 kr. hadde...	19	14	4	10
Fra kreds fængslerne og de større hjelpe- fængsler blev løslatt følgende straffan- ger	40553	29889	8685	12444
Ved disse fængsler blev brukt til løslattes understøttelse kr....	26183	25329	7438	10551
som væsentlig bruktes til uundvær- lige beklædningsgjenstande for føl- gende antal fanger..... ialt...	3021	2786	794	1140
derav i Kristiania krf....	1821	1559	436	665
Fængselsselskaperne har ydet følgende antal understøttelser.....	2888	2302	749	806
med ialt kr....	43957	42769	9604	10009
ellergj.snitligpr. understøttelse kr....	15,22	18,58	12,82	12,42
Sum av arbejdspenger, understøttelser av fængslerne og av fængselsselska- perne	131437	123166	33911	42019